

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2012 M. BIRŽELIO 6 D. NUTARIMO NR. 665 „DĖL VALSTYBĖS TURINIŲ IR NETURTINIŲ TEISIŲ ĮGYVENDINIMO VALSTYBĖS VALDOMOSE ĮMONĖSE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

DERINIMO PAŽYMA

Pastabos eil. nr.	Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2019 m. kovo 21 d. raštu Nr. 3-415 pateikti siūlymai	Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos argumentai
1.	<p>1. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas (toliau – Įstatymas), kurį įgyvendina šis Nutarimo projektas, nenumato, kokia apimtimi Nutarimo projektas turėtų būti taikomas valstybės valdomų bendrovių dukterinėms bendrovėms. Nutarimo projektu planuojama reguliuoti ne tik valstybės valdomų įmonių (toliau – VVI), bet ir bet kurio lygio dukterinių bendrovių rodiklius. Pažymėtina, kad akcininkų teisių sąrašas yra pateiktas Lietuvos Respublikos acinių bendrovių įstatyme. Energetikos ministerijai kyla abejonių, ar Nutarimo projektu siūlomas reglamentavimo išplėtimas dukterinių bendrovių atžvilgiu nėra perteklinis. Manome, kad toks reguliavimas galėtų būti įtvirtintas tik įvertintus iš to kylančios administracinės, finansinės naštos ir sukuriamos vertės balansą.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23 straipsnio 2 dalis suteikia teisinį pagrindą Vyriausybei nustatyti <i>valstybės ir savivaldybių valdomos bendrovės turtinių ir neturtinių teisių ir pareigų įgyvendinimą savo dukterinėse bendrovėse, t. y. įpareigoti valstybės valdomas bendroves užtikrinti savo dukterinėse bendrovėse nutarimo nuostatų taikymą.</i></p> <p>Dukterinėms bendrovėms būtų taikomi reikalavimai, kurie negali būti laikomi pertekliniais: (1) siektino pelningumo rodiklio; (2) vertinimo rezultatų; (3) rašytinio paaiškinimo dėl nepasiekto pelningumo rodiklio per patronuojančiąją bendrovę; (4) strategijos rengimo; (5) kolegialių organų sudarymo <i>mutatis mutandis</i> viešojo intereso ir nacionaliniam saugumui svarbiose bendrovėse; (6) vidaus kontrolės sistemos; (7) įvertinimo Gerojo valdymo indekso ataskaitoje.</p> <p>Dukterinių bendrovių paskesnių eilių dukterinių bendrovių reguliavimo atsisakyta.</p>
2.	<p>Nutarimo projekto 2.20 punktu siūloma nustatyti, kad ir dukterinėse įmonės būtų sudaromi kolegialūs organai. Energetikos ministerija atkreipia dėmesį, kad kai kurios VVI dukterinės įmonės yra <i>specialaus tikslo įmonės</i>, t. y. įmonės, kurių veikla susijusi tik su tam tikro projekto įgyvendinimu. Pavyzdžiui, AB „Klaipėdos nafta“ dukterinė įmonė „SGD logistika“ turi dalį bunkeravimo laivo akcijų, bet įmonė realiai žmogiškųjų resursų, struktūros, atskiros strategijos ir t.t. neturi. Ši įmonė tiesiog atlieka tam tikrą funkciją motininei įmonei.</p> <p>Energetikos ministerijos nuomone, tokioms dukterinėms įmonėms, kurios yra specialaus tikslo įmonės, nėra tikslinga kurti atskirus valdymo organus, rengti atskirus lūkesčių raštus, atskiras strategijas. Kolegialių organų sudarymas tokiose dukterinėse bendrovėse sukurtų didelę papildomą administracinę ir finansinę naštą ir būtų perteklinis, nes šias funkcijas gali efektyviai užtikrinti valstybės valdomos bendrovės valdyba ir stebėtojų taryba. Atsižvelgiant į</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Lūkesčių raštai atskirai dukterinėms bendrovėms nebus rengiami, tačiau lūkesčių rašte valstybės valdomai bendrovei, kuri turi dukterinių bendrovių, turės būti suformuoti lūkesčiai ir kiekvienai jos dukterinei bendrovei.</p> <p>Pažymėtina, kad dukterinės bendrovės yra savarankiškai veikiantys ūkio subjektai tiek pagal Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą, tiek pagal Lietuvos Respublikos acinių bendrovių įstatymą, ir nėra skirstomi į specialaus tikslo įmones, trumpalaikius projektus ir pan. Dukterinių bendrovių rodikliai turi būti vertinami individualiai, nes kiekviena dukterinė bendrovė vykdo veiklą, beveik visais atvejais</p>

	<p>tai, manome, kad Nutarimo projekto 2.20 punktu siūlomas reguliavimas turėtų būti diferencijuotas pagal įmonių veiklos pobūdį.</p>	<p>jos yra pagrindinės įmonių grupės įmonės, kuriančios produktus ar teikiančios paslaugas, jos veiklos yra esminės ir generuojančios pagrindinę valstybės valdomos bendrovės naudą (pelną). Tuo tarpu patronuojančiosios bendrovės, kurių veikla ir rodikliai vertinami dabar, iš esmės vykdo tik dukterinių bendrovių valdymo funkcijas. Atkreiptinas dėmesys, kad patronuojančiosios valstybės valdomos bendrovės valdyba ir stebėtojų taryba negali užtikrinti šios funkcijos, ji nėra dukterinės bendrovės valdymo organas. Pažymėtina, kad kolegialių organų sudarymas dukterinėse bendrovėse nustatomas <i>mutatis mutandis</i>. Be to pažymėtina, kad projekte siūloma turėti kolegialius organus tik toms dukterinėms bendrovėms, kurios pagal Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymą priskiriamos viešojo intereso įmonėms arba kurios pagal Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymą priskiriamos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbioms įmonėms.</p>
3.	<p>Pagal Nutarimo projekto 2.17 punktu siūlomą reguliavimą, ne tik VVĮ, bet ir bet kurio lygio jų dukterinės bendrovės turės teikti savo strategijas VšĮ Stebėsenos ir prognozių agentūros (toliau – SIPA) vertinimui. Pažymėtina, kad, pavyzdžiui, UAB „EPSO-G“ yra suformuota įmonių grupė, todėl UAB „EPSO-G“ rengia grupės strategiją, į kurią apjungiamos grupės bendrovių strategijos. Svarstyтина, ar tais atvejais, kai yra suformuotos įmonių grupės, visų įmonių strategijų teikimas SIPA, nebūtų perteklinis, sukuriantis bendrovėms didelę naštą. Atsižvelgiant į tai, manome, kad Nutarimo projektu 2.17 punktu siūlomas reguliavimas turėtų būti diferencijuotas, įvertinant įmonių grupės korporatyvinio valdymo aspektus.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Valstybės valdomos bendrovės dukterinės bendrovės, kaip ir visos kitos valstybės valdomos bendrovės turės rengti strategijas ir teikti Viešajai įstaigai „Stebėsenos ir prognozių agentūra“ (<i>kiti argumentai, kaip ir dėl 1 ir 2 pastabų</i>). Dukterinių bendrovių paskesnių eilių dukterinių bendrovių reguliavimo atsisakyta.</p>
	<p>Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2019 m. balandžio 4 d. raštu Nr. ((27.18E-02)-5K-1904415)-6K-1901896 pateikti siūlymai</p>	
2.	<p>Kelia abejonių siūlomas Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostatų įgyvendinimas valstybės valdomų bendrovių juridinio asmens dalyvio turtinių ir neturtinių teisių ir pareigų įgyvendinimo savo dukterinėse bendrovėse atžvilgiu. Visų pirma, atkreipiamė dėmesį į tai, kad minėta Įstatymo dalis nurodo, kad „<u>valstybės ir savivaldybių valdomos bendrovės</u> savo dukterinėse bendrovėse, kurių valstybės ar savivaldybės valdomai bendrovei priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, juridinio asmens dalyvio turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybės nustatyta tvarka“. Iš to galime daryti išvadą, kad Vyriausybė, nustatydamą valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarką, turėtų nustatyti analogiškas ir/arba atitinkančias valstybės lūkesčius nuostatas ne tik valstybės/savivaldybės institucijoms, kurios tiesiogiai įgyvendina valstybei/savivaldybei nuosavybės teise priklausančių akcijų turtines ir neturtines teises, bet ir</p>	<p>Neatsižvelgta. Papildant išdėstytus argumentus dėl analogiškų Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos pastabų, pažymėtina, kad reikalavimų nustatymas dukterinėms bendrovėms nepažeidžia teisės aktų, reguliuojančių bendrovių veiklą (Civiliniame kodekse, Akcinių bendrovių įstatyme), nustatytų atskaitomybės ir funkcijų pasiskirstymo principų ir nepaneigia korporatyvinio valdymo bei gerosios valdysenos principų taikymo galimybės valstybės valdomose įmonėse. Pažymėtina, kad valstybės valdomų bendrovių dukterinės bendrovės nėra privataus kapitalo įmonės, todėl valstybės, kaip valstybės valdomų bendrovių akcininkės, įtakos</p>

<p>valstybės/savivaldybės valdomoms bendrovėms, kurios turi kontroliuojamų dukterinių bendrovių ir jose įgyvendina juridinio asmens turtines ir neturines teises.</p> <p>Tuo tarpu Nutarimo projekto 2.8, 2.12, 2.16, 2.17, 2.20 ir kitais papunkčiais, kuriais siūloma nustatyti atskirus tikslus dukterinėms bendrovėms institucijų teikiamuose lūkesčių raštuose; siektinas vidutinės metinės nuosavo kapitalo kainas dukterinėms bendrovėms tvirtinti Vyriausybės sprendimais; pareigą dukterinėms bendrovėms teikti rašytinius paaiškinimus dėl nepasiektų rodiklių valstybei atstovaujančiai institucijai; pareigą dukterinėms bendrovėms teikti strategijas VŠĮ Stebėsenos ir prognozių agentūros (toliau – SIPA) vertinimui; pareigą dukterinėse bendrovėse sudaryti kolegialius valdymo organus, manytume, pažeidžia teisės aktų, reglamentuojančių bendrovių veiklą (Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme), nustatytus atskaitomybės ir funkcijų pasiskirstymo principus ir neatitinka korporatyvinio valdymo bei gerosios valdysenos principų. Pažymėtina, kad Lietuvoje yra ne viena valstybės valdoma holdinginė bendrovė. Pagrindinis patronuojančios įmonės (holdingo) vaidmuo yra įmonių grupės strategijos formavimas ir įgyvendinimas, korporatyvinė valdysena ir centralizuotų funkcijų valdymas: bendrų operacinių veiklų bei kompetencijų sinergija. Bendrovių korporatyvinis valdymas yra suprantamas kaip sistema, kuri skirta valdyti ir kontroliuoti įmonių grupę, siekiant ne tik atskirai įmonei, bet visai įmonių grupei bendrų tikslų. Tuo tarpu siūlomuose pakeitimuose valstybės valdomos įmonės ir jų dukterinės bendrovės yra traktuojamos kaip visiškai savarankiški subjektai. Kartu pastebėtina ir tai, kad įmonių grupėje yra specializuotos įmonės, kurių tikslas teikti grupės įmonėms tam tikras paslaugas, pvz., Verslo aptarnavimo centras, UAB, (Lietuvos energija, UAB dukterinė įmonė) teikia viešųjų pirkimų, apskaitos, teisės, darbo santykių, komunikacijos bei žmoniškųjų išteklių administravimo paslaugas visoms Lietuvos energijos grupės įmonėms ir pan. Svarstyтина, ar visoms dukterinėms bendrovėms yra tikslinga turėti atskiras strategijas, atskirus kolegialius valdymo organus. Mūsų nuomone, tokioms įmonėms užtektų vienasmenio valdymo organo – direktoriaus, tiesiogiai atskaitingo patronuojančiai įmonei.</p> <p>Taip pat atkreipiame dėmesį, kad pagal Įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatymą, įmonių grupę laikomos patronuojančioji įmonė ir jos patronuojamosios įmonės, kurios pagal šiame įstatyme nurodytus reikalavimus privalo sudaryti metines <i>konsoliduotąsias finansines ataskaitas ir konsoliduotąjį metinį pranešimą</i> (pateikiant informaciją apie visos įmonių grupės būklę, veiklos ir plėtros apžvalgą, įmonių grupės finansinių ir nefinansinių veiklos rezultatų analizę ir t. t).</p> <p>Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome peržiūrėti Nutarimo projekto nuostatas dėl valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių dukterinių bendrovių turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo.</p>	<p>išlaikymas reguliuojant dukterinių bendrovių tam tikrus veiklos aspektus yra pamatinis ir vertybinis. Būtent dėl to ir yra pasisakęs įstatymų leidėjas, priimdamas Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23 straipsnio 2 dalies nuostatas.</p>
--	--

Ekonomikos ir inovacijų ministras

 Virginijus Sikskelčius